

Удружење пејзажних архитеката Србије
Serbian Association of Landscape Architects

Београд, Кнеза Милоша 7А/27 // Belgrade, Kneza Miloša 7А/27
office.upas@gmail.com
www.upa.org.rs

Секретаријат за урбанизам и грађевинске послове
Краљице Марија бр.1
11000 Београд

**Предмет: Примедбе и сугестије на решења Урбанистичког пројекта
Парка "Ушће"**

Поштовани,

Удружење пејзажних архитеката Србије је струковна организација која се професионално бави питањима зелене инфраструктуре и уређења отворених градских простора, заштите и унапређења постојећих зелених површина, као и заштитом предела, природе и животне средине.

Након увида у Урбанистички пројекат Парка „Ушће“, желимо да уложимо примедбе на предметни урбанистички пројекат и изнесемо сугестије за измену понуђених решења.

Парк Пријатељства, зелене површине у приобаљу десне обале Дунава и леве и десне обале Саве и Велико и Мало ратно острво (за чију се урбанизацију отварају врата овим урбанистичким пројектом) су простори од изузетне еколошке, културно-историјске, амбијенталне и друштвене вредности. Њихово очување и заштита од изградње су дефинисани кључним законским и планским документима Републике Србије и Града Београда, па стога сматрамо да је неоправдана нова изградња у овом подручју.

Интервенције предвиђене овим урбанистичким пројектом директно се супротстављају условима дефинисаним просторним планом највишег реда у Републици Србији, којим се градови обавезују да „обезбеђују АПСОЛУТНУ заштиту зелених и отворених простора унутар градског ткива као и јавних

простора" (ПП РС од 2010. до 2020.). Осим тога, Град Београд је пре само месец дана, у децембру 2024. године усвојио Стратегију развоја зелене инфраструктуре, чија је сврха успостављање и координирано очување и развој зелене инфраструктуре града. Даље, Планом генералне регулације система зелених површина Београда подручје за које је израђен УП Парка "Ушће" идентификовано је као "језгро" система зелених површина Београда. "Језгро" је очувано и планирано као простор вишеструког значаја, како за град, тако и за Републику Србију, а у оквиру њега је планиран одрживи развој шума и зелених површина, **што подразумева изузимање од изградње**. Овим планом је предвиђено да се **„језгро“ система у целости чува**.

Интервенције предвиђене предметним урбанистичким пројектом, међутим, подразумевају следеће:

- према grubим проценама, око 300 стабала различитих врста дрвећа биће посечено како би се изградио Акваријум у оквиру прве фазе реализације УП за Парк "Ушће". Страдаће и стотине других стабала због изградње Природњачког музеја, црпне станице, Музеја 21. века, Ехро панорамског балона, пасареле од Бранковог моста до видиковца, гондоле и других садржаја. Због гондоле је у овом парку већ посечено 108 стабала;
- укупна површина новоформираних грађевинских парцела је око 80.000 m². БРГП Акваријума је 6.685 m², Природњачког музеја 15.858 m², капацитети за Музеј уметности 21.века 25.000 m².

У самом тексту УП-а овако је описан значај Парка "Ушће": *"Подручје „Парк пријатељства“ – Ушће, у зони новобеоградске стране ушћа Саве у Дунав, један је од највреднијих простора контакта града и његових река и представља изузетан амбијентални, функционални и просторни ресурс највишег ранга за Град Београд. Својом просторном организацијом и функцијом, овај потез представља урбану зелену оазу која има своје место у урбанитету града и учествује у формирању градског пејзажа".* Урбанистичким пројектом се планира *„увођење нових садржаја атракције уз дефинисан однос према рекама, визурама и силуетама, дефинисане правце кретања, **заштиту јавног интереса и унапређење природних, културних и градитељских вредности.**"*

Међутим, упркос овим тврдњама, планови за изградњу у овом простору угрожавају његову основну еколошку, културно-историјску и друштвену функцију. Градња подземних и надземних објеката дуж великог дела парка, нарочито у делу од Парка пријатељства према рушевинама Хотела „Југославија“, супротна је наведеним циљевима очувања јавног интереса, природних вредности и визуелног идентитета града. Јавни интерес мора да буде очување ваздуха, воде и живота, док културне и градитељске вредности треба да се остварују на местима са мањим еколошким значајем.

Простор је специфичан према начину настанка – готово у потпуности формиран под антропогеним утицајем, почевши од половине 20. века, на месту дотадашње мочваре. Архитекта Бранислав Јовин и инжењери Петар Љубичић и Стеван Милинковић створили су основу за почетак уређења обала Новог Београда.

Низом сложених и скупих мелиоративних мера и добрим избором врста, заснованом на успешности различитих врста дрвећа тестираних на огледном пољу заснованом још 1947. године на левој обали Саве, изграђена је висококвалитетна зелена површина - један од најрепрезентативнијих објеката пејзажне архитектуре и један од највећих подухвата пејзажних архитеката и градитеља Новог Београда, које испуњавају и најстроже критеријуме везане за ову врсту радова и изван граница Србије. Зелене површине су уређене у слободном пејзажном стилу. Простором доминирају плански распоређене групације пажљиво одабраних лишћара и четинара, између којих се налазе пољане различите величине са ливадским травњацима и солитерним стаблима.

Подигнут је парк, пејзажно-архитектонски објекат, који као такав има културно-историјску и еколошку вредност. Уложено је огромно знање и труд како би данас имали дрвеће старо 50-60 година које чини град пријатнијим за живот. Нове саднице које се саде сваке године, не успевају лако због сурових летњих суша и последица климатских промена. **Потребне су деценије, уз интензивну негу, да би новозасађено дрвеће достигло зрелост постојећег.**

Идејно архитектонско решење, надовезивање на рад "Потез" Палишашког и повезивање целокупног простора све до Бранковог моста било би оправдано да је на чистини **и да затечени елементи зеленила немају све еколошке вредности које су евидентне.** Простор није празан - он садржи високу вегетацију и садржаје у чију су изградњу у претходном периоду уложени значајни ресурси. Изградњом објеката на овом подручју, због укопавања, страдаће и дрвеће које расте у широј зони око грађевинске линије. Планирано кровно зеленило могло би играти важну улогу у густо изграђеном ткиву, али не и у случају када се граде објекти у самом парку. Оваква градња значајно угрожава бројне функције и услуге које пружа екосистем парка и обале, **као и директну улогу елемената зеленила** и порозности тла **у заштити од поплава и упијању** при све учесталијим олујним падавинама, регулације температуре и смањења ефекта топлотних острва, што је проблем посебно изражен на Новом Београду. Такође, нарушава се биодиверзитет и угрожавају се добробити које корисници имају од боравка и рекреације у природи блиском окружењу. **Концепти одрживог развоја града захтевају примену решења заснованих на природи, примену менаџмента поплавних вода и сл. а**

решења из УП само декларативно се позивају на такве принципе, суштински их занемарујући.

Овај урбанистички подухват проћи ће под плаштом невидљивости због свеопште кризе. Нажалост, грађани ће се, као и много пута до сада, суочити са свршеним чином када започне сеча дрвећа. Тиме ће се додатно продубити неповрење јавности у одговорност "струке".

Због свега наведеног, оштро се противимо усвајању урбанистичког пројекта у наведеном облику, са планираним интервенцијама изградње овог подручја. Захтевамо да се Урбанистички пројекат измени тако да у потпуности имплементира заштиту просторних, еколошких и културно-историјских вредности овог подручја, односно да се предвиди реконструкција постојећег парка тако што ће се у потпуности очувати укупна површина парка у контакту са тлом и укупна зелена незастрта површина парка, да се изради биоеколошка основа парка и да се сва стабла дрвећа која су у биоеколошкој основи оцењена као декоративна и у доброј здравственој кондицији сачувају и заштите, и да се сачувају културне и амбијенталне вредности парка. **Мишљења смо да је еколошки, економски и са стручног становишта потпуно неоправдано да се еколошки капацитет Парка Ушће са свим појединачним примерцима изузетно вредне високе вегетације, нарушава и деградира изградњом планираних садржаја који ће довести до сече више стотина стабала вредне високе вегетације и потпуне промене микроклиматских услова.** Сматрамо да је неопходно планиране садржаје дислоцирати и сместити у просторе који имају капацитет да их приме, а у којима неће нанети штету значајним елементима зеленила Београда.

Београд,

28. јануар 2025.године

С поштовањем,

Председница
Удружења пејзажних архитеката Србије
Анђелка Јевтовић

